



Nasjonal retningslinje for

Utgivelse av navn på omkomne og drepte til offentligheten



| | | |
|---|------------------------|-----------------------|
| Dokumenteier: | | Versjon: |
| Kommunikasjonsdirektør Hilde Skaugrud, Politidirektoratet | | 1.0 |
| Dokumentforvalter: | Arkivreferanse: | Godkjent dato: |
| JSO019, Kommunikasjonsseksjonen, Politidirektoratet | 26/155173 | TBD |

| Dokumentnavn | | Versjon | Klassifisering |
|--|----------------------------|---------------|----------------|
| Nasjonal retningslinje for utgivelse av navn på omkomne og drepte til offentligheten | | 1.0 | Åpen |
| Dokumenteier | Dokumentforvalter | Godkjent dato | Arkivreferanse |
| Kommunikasjonsdirektør Politidirektoratet | JSO019, Politidirektoratet | TBD | 26/155173 |

Innhold

| | |
|--|----------|
| 1. Formål | 3 |
| 2. Rettslige rammer | 3 |
| 3. Roller og ansvar | 3 |
| 4. Utlevering av navn på omkomne når hendelsen <i>kun</i> er registrert i politiets operative registre | 4 |
| 4.1. Følgende må være klart før et navn på en omkommet person kan vurderes gitt ut..... | 4 |
| 5. Utlevering av navn på omkomne og drepte i straffesaker og undersøkelsessaker som er opprettet i medhold av straffeprosessloven | 5 |
| 5.1. Følgende må være klart før et navn på en omkommet eller drept person kan vurderes gitt ut..... | 5 |
| 6. Eksempler..... | 6 |
| 7. Dokumentrevisjon | 6 |
| Vedlegg | 7 |

Ikrafttredelse

Denne retningslinjen trer i kraft fra [dato], og erstatter tidligere dokumenter fra Politidirektoratet om offentliggjøring av navn.

| Dokumentnavn | | Versjon | Klassifisering |
|--|----------------------------|---------------|----------------|
| Nasjonal retningslinje for utgivelse av navn på omkomne og drepte til offentligheten | | 1.0 | Åpen |
| Dokumenteier | Dokumentforvalter | Godkjent dato | Arkivreferanse |
| Kommunikasjonsdirektør Politidirektoratet | JSO019, Politidirektoratet | TBD | 26/155173 |

1. Formål

Retningslinjen omhandler politiets adgang til å gi ut navn på omkomne og drepte til offentligheten.

Formålet med retningslinjen er å klargjøre politiets taushetsplikt og å bidra til lik praksis i enhetene når utgivelse av navn skal vurderes.

Dokumentet er et vedlegg til *Nasjonal instruks for politiets kommunikasjon i offentligheten*.

Retningslinjen er utarbeidet med utgangspunkt i vedlegget "Veileder - utlevering av navn på omkomne og drepte til offentligheten"¹ utarbeidet av Politidirektoratet, samt Riksadvokatens veileder for "Innsyn i straffesaksdokumenter for andre en sakens parter"². Den skiller mellom hendelser som *kun* er registrert i politioperative registre, og der hvor det er opprettet sak i medhold av straffeprosessloven.

2. Rettslige rammer

Politiets taushetsplikt om "noens" personlige forhold omfatter opplysninger om både levende og døde personer. Politiet kan utlevere taushetspliktige opplysninger bare dersom det er adgang til dette etter reglene om begrensninger i taushetsplikten i politiregisterloven kapittel 6.

Politiet har ingen plikt til å gi ut navnet etter disse bestemmelsene, men kan likevel gi ut navn dersom vilkårene i bestemmelsene om begrensninger i taushetsplikten er oppfylt. De pårørendes ønske skal vektlegges i helhetsvurderingen.

3. Roller og ansvar

Kripos har delegert myndighet³ til å utlevere opplysninger fra registrene de er behandlingsansvarlig for, herunder politioperative registre, til det enkelte distrikt og særorgan, med krav om utarbeidelse av lokale rutiner. Sjekk ut lokal utleveringsrutine for å se hvem i enheten som kan utlevere registeropplysninger.

Stab for kommunikasjon skal involveres. I de tilfeller hvor det finnes en pårørendekontakt skal denne involveres.

¹ Vedlegg 1 *Veileder - utlevering av navn på omkomne og drepte til offentligheten*

² <https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2019/03/Veileder-Innsyn-i-straffesaksdokumenter.pdf>

³ Kripos' brev av 27. oktober 2016 om Reviderte instruks for register som Kripos har behandlingsansvar for og delegering av myndighet til utlevering

| Dokumentnavn | | Versjon | Klassifisering |
|--|----------------------------|---------------|----------------|
| Nasjonal retningslinje for utgivelse av navn på omkomne og drepte til offentligheten | | 1.0 | Åpen |
| Dokumenteier | Dokumentforvalter | Godkjent dato | Arkivreferanse |
| Kommunikasjonsdirektør Politidirektoratet | JSO019, Politidirektoratet | TBD | 26/155173 |

Ved dødsfall hvor det er en pågående sak i medhold av straffeprosessloven er det jurist på saken som skal vurdere utgivelse av navn.

4. Utlevering av navn på omkomne når hendelsen *kun* er registrert i politiets operative registre

Opplysninger i politiets operative registre om døde personer er taushetsbelagt informasjon etter politiregisterloven.

Dette innebærer at politiet kan utlevere opplysninger om døde personer som er registrert i politiets operative registre kun dersom det er adgang til det etter bestemmelsene om begrensninger i taushetsplikt i politiregisterloven kapittel 6. Bestemmelsene om begrensninger i taushetsplikten innebærer at politiet har en rett, men ikke en plikt til å utlevere de aktuelle opplysningene.

4.1. Følgende må være klart før et navn på en omkommet person kan vurderes gitt ut

- Avdødes identitet må være klarlagt
- Pårørende må være varslet om dødsfallet.

Når identiteten er avklart og pårørende varslet kan man gå videre i å vurdere hvorvidt opplysningene i den konkrete saken faller inn under unntakene fra taushetsplikten⁴. Den aktuelle hjemmelen for utlevering i disse tilfellene vil være politiregisterloven § 24 nr. 3, som sier er taushetsplikten ikke til hinder for at opplysningene benyttes når "*ingen berettiget interesse*" tilsier at de holdes hemmelig (se *vedlegg 1, Veileder - utlevering av navn på omkomne og drepte til offentligheten*, punkt 4.2).

Momenter som bør vurderes i medhold av politiregisterloven § 24 nr. 3

Er dødsfallet og navnet alminnelig kjent i media/på internett? Er de aktuelle opplysningene allment tilgjengelig for de som søker informasjonen? Hvor sikre er kildene til denne informasjonen, og hvor godt underbygget er opplysningene? Hvor lett tilgjengelig er opplysningene?

⁴ Vedlegg 1 *Veileder - utlevering av navn på omkomne og drepte til offentligheten*

| Dokumentnavn | | Versjon | Klassifisering |
|--|----------------------------|---------------|----------------|
| Nasjonal retningslinje for utgivelse av navn på omkomne og drepte til offentligheten | | 1.0 | Åpen |
| Dokumenteier | Dokumentforvalter | Godkjent dato | Arkivreferanse |
| Kommunikasjonsdirektør Politidirektoratet | JSO019, Politidirektoratet | TBD | 26/155173 |

Politiet bør være varsom med å bruke unntakene fra taushetsplikt for opplysninger som er alminnelig kjent og alminnelig tilgjengelig ut over i klare tilfeller. Det avgjørende er om politiet ved å utlevere opplysningene vil bidra til en større spredning av

taushetsbelagte opplysninger, eller til at mottageren vil få et bedre grunnlag for eller en sikrere kilde til informasjonen enn tidligere.

Hvor sensitive er omstendighetene rundt dødsfallet? Er opplysningene, alene eller sammen med andre opplysninger, til skade for den avdødes ettermæle eller for den avdødes families omdømme? Taler hensynet til de pårørende for fortsatt hemmelighet?

De pårørendes ønske om å unngå medieoppmerksomhet vil ofte være en *berettiget interesse* som gjør at navnet ikke kan utleveres.

For nærmere beskrivelse av politiets adgang til å gi ut navn på omkomne og drepte til offentligheten vises det til *vedlegg 1, Veileder - utlevering av navn på omkomne og drepte til offentligheten*.

5. Utlevering av navn på omkomne og drepte i straffesaker og undersøkelsessaker som er opprettet i medhold av straffeprosessloven

I situasjoner hvor hensynet til avdødes ettermæle og de etterlatte taler mot at navnet gjøres kjent, må det foretas en konkret vurdering etter politiregisterloven § 34 av om navnet bør gis ut⁵.

§ 34 gjelder etter sin ordlyd i kun "*i straffesak*", men får tilsvarende anvendelse for undersøkelsessaker som er opprettet i medhold av straffeprosessloven.

5.1. Følgende må være klart før et navn på en omkommet eller drept person kan vurderes gitt ut

- Avdødes identitet må være klarlagt.
- Pårørende må være varslet om dødsfallet.
- Hensynet til etterforskningen må være ivaretatt.

Politiregisterloven § 34 slår fast at taushetsplikten som nevnt i § 23 første ledd ikke er til hinder for at allmennheten gis opplysninger fra straffesak dersom dette er nødvendig for

⁵ <https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2019/03/Veileder-Innsyn-i-straffesaksdokumenter.pdf>

| Dokumentnavn | | Versjon | Klassifisering |
|--|----------------------------|---------------|----------------|
| Nasjonal retningslinje for utgivelse av navn på omkomne og drepte til offentligheten | | 1.0 | Åpen |
| Dokumenteier | Dokumentforvalter | Godkjent dato | Arkivreferanse |
| Kommunikasjonsdirektør Politidirektoratet | JSO019, Politidirektoratet | TBD | 26/155173 |

å ivareta straffeforfølgningens allmennpreventive virkning, for offentlig kontroll av myndighetsutøvelsen, for å gi saklig og nøktern informasjon om hendelser av allmenn interesse og for å bidra til oppklaring av lovbrudd. Ved vurderingen av hva som anses som nødvendig skal det foretas en forholdsmessighetsvurdering.

Bestemmelsen er en såkalt "kan-bestemmelse" og gir ikke allmennheten et krav på å få opplysningene. De pårørendes ønsker vil være et moment i vurderingen om navnet på avdøde kan gis ut etter § 34.

Opplysninger fra straffesak skal som hovedregel gis uten bruk av navn og andre identifiserende opplysninger. Unntak gjelder dersom dette er "*nødvendig ut fra formålet*" med meddelelsen, dersom opplysningene allerede er "*alminnelig kjent*" i forbindelse med saken, eller dersom nærmere identifisering er nødvendig for å unngå at mistanke rettes mot uskyldige, jf. politiregisterloven § 34. Det er videre gitt utfyllende bestemmelser i politiregisterforskriften § 9-8.

For en samlet oversikt over politiets adgang til å gi ut informasjon fra straffesak til offentligheten vises det til *Riksadvokatens veileder om innsyn i straffesaksdokumenter for andre enn sakens parter*.

6. Eksempler

Illebefinnende i fjellet med dødsfall. *En person blir meldt savnet og politiet iverksetter redningsaksjon. Personen blir funnet omkommet. Redningsaksjonen er ført i PO, men det opprettes ikke en undersøkelsessak. Utgivelse av navn skal vurderes etter punkt 4.*

Trafikkulykke med dødsfall. *En person dør i forbindelse med en trafikkulykke. Det opprettes alltid straffesak etter en trafikkulykke med alvorlig personskade. Utgivelse av navn skal vurderes etter punkt 5.*

Funn av død person i et område hvor vi tidligere har lett etter en navngitt savnet person. Levningene tar tid å identifisere og/eller varsling av pårørende tar lang tid. Pressen setter funnet av den døde personen i sammenheng med tidligere leteaksjon. Frigivelse av navn kan ikke skje, men følgende formulering kan benyttes: "*Den omkomne er ikke identifisert. Politiet kan derfor ikke si noe om hvorvidt personen som det tidligere har vært søkt etter i samme område, er den omkomne.*"

Dersom dødsfallet er helse relatert kan politiet formidle at det ikke er en politisak.

7. Dokumentrevisjon

| Versjon | Dato | Beskrivelse | Utarbeider | Dokumenteier |
|---------|------|----------------------------|------------|--|
| 1.0 | TBD | Nasjonal retningslinje for | JSO019 | Kommunikasjonsdirektør Politidirektoratet |

| Dokumentnavn | | Versjon | Klassifisering |
|--|----------------------------|---------------|----------------|
| Nasjonal retningslinje for utgivelse av navn på omkomne og drepte til offentligheten | | 1.0 | Åpen |
| Dokumenteier | Dokumentforvalter | Godkjent dato | Arkivreferanse |
| Kommunikasjonsdirektør Politidirektoratet | JSO019, Politidirektoratet | TBD | 26/155173 |

| | | | | |
|--|--|---|--|--|
| | | utgivelse av navn på omkomne og drepte til offentligheten | | |
|--|--|---|--|--|

Vedlegg

Veileder: utgivelse av navn på omkomne og drepte til offentligheten